

Kommunal regnskapsstandard nr. 13

Fastsatt som KRS av styret i foreningen GKRS dd.mm.åååå med virkning fra og med regnskapsåret 2024.

Engasjement i selskaper – regnskapsmessige problemstillinger

1 INNLEDNING OG BAKGRUNN

1. Kommuner og fylkeskommuner kan løse kommunale oppgaver gjennom å eie eller være deltaker i ulike former for selskaper. Interkommunale selskaper (IKS) er en selskapsform som er forbeholdt kommunale og fylkeskommunale deltakere, og er en mye anvendt organisasjonsform ved interkommunale samarbeid. Aksjeselskaper er en aktuell organisasjonsform for løsning av oppgaver i samarbeid med andre, men kommuner kan også eie aksjeselskaper alene. Kommuner kan også være deltakere i samvirkeforetak. Kommuner kan imidlertid ikke være deltakere i selskaper etter selskapsloven (ANS, DA og kommandittselskap). Kommuner kan også opprette stiftelser.
2. Med budsjett- og regnskapsforskriften forstås forskrift av 07.06.2019 nr. 714 om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.
3. Med kommuner menes i denne standarden både kommuner og fylkeskommuner med mindre noe annet fremgår av sammenhengen.

1.1 Avgrensning av virkeområde

1. Standarden omfatter regnskapsføring av kommuners engasjement i følgende selskaper:
 - Interkommunale selskaper (IKS).
 - Aksjeselskaper (AS).
 - Samvirkeforetak (SA).
2. Standarden er avgrenset til selskaper hvor eierandelene er klassifisert som finansielle anleggsmidler i kommunens balanseregnskap.
3. Standarden omhandler regnskapsføring av etablering og kjøp av eierandeler/aksjer, inntreden og uttreden av kommuner i IKS, overføringer og kjøp/salg mellom kommunene og selskapet, eieruttak/utbytte fra selskapet og

avvikling av selskapet.

4. Standarden omfatter også regnskapsføring ved etablering av stiftelser.
5. Standarden omhandler regnskapsføringen i kommunenes regnskap og i regnskapene til interkommunale selskap som utarbeider regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper. Regnskapsføringen i kommunens regnskap vil være uavhengig av hvilket regnskapsprinsipp det interkommunale selskapet benytter.

2 REGELVERK

1. I **kommunens regnskap** er anleggsmidler eiendeler som er vesentlige og til varig eie for kommunen eller fylkeskommunen, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 3-1 første ledd. Andre eiendeler er omløpsmidler. Nærmere kriterier for å klassifisere aksjer og andeler som anleggsmidler er gitt i KRS nr. 1 Klassifisering av anleggsmidler, omløpsmidler, langsiktig og kortsiktig gjeld.

Aksjer og andeler som klassifiseres som anleggsmidler, skal vurderes til anskaffelseskost, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 3-2 første ledd første punktum. Anleggsmidler skal nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som er vesentlige og varige, jf. § 3-2 første ledd tredje punktum. Nedskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen faller bort, jf. § 3-2 første ledd fjerde punktum. Nedskrivning av finansielle anleggsmidler er omhandlet i KRS nr. 9 Nedskrivning av anleggsmidler.

2. I kommunens regnskap er utdeling av resultater som er opptjent i selskapet, driftsinntekt, mens utdeling av innskutt kapital eller verdier som kommunen har betalt vederlag for, er investeringsinntekt, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-8.
3. En andel av inntektene fra salg av aksjer som er klassifisert som finansielle anleggsmidler, regnes som løpende inntekter, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-9.
4. **Interkommunale selskaper (IKS)** er regulert i lov 29.1.1999 nr. 6 om interkommunale selskaper. Et IKS er et selskap hvor alle deltakerne er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper, og hvor deltakerne hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser som til sammen utgjør selskapets samlede forpliktelser.

Deltakerne har ikke innskuddsplikt etter loven, men det kan være avtalt i selskapsavtalen, jf. IKS-loven § 5.

IKS har etter IKS-loven § 27 som utgangspunkt regnskapsplikt etter regnskapsloven, men det kan fastsettes i selskapsavtalen at selskapet i stedet skal utarbeide årsregnskap og årsberetning etter kommuneloven. Ved endring av regnskapsprinsipp skal dette behandles som endring av selskapsavtalen og

vedtas av kommunestyret i hver enkelt deltakerkommune. Nærmere bestemmelser for regnskapet til IKS er gitt i forskrift 16.08.2023 nr. 1327 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper (budsjett- og regnskapsforskriften for IKS).

5. **Aksjeselskaper (AS)** er en selskapsform etter lov 13.6.1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) hvor eierne har begrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Kommuner kan være eiere i aksjeselskap alene eller sammen med andre. Andre kan både være andre kommuner og private (selskaper eller enkeltpersoner).

Aksjeselskaper er regnskapspliktige etter regnskapsloven.

6. **Samvirkeforetak (SA)** er en selskapsform regulert i lov 29.6.2007 nr. 81 om samvirkeforetak og basert på medlemskap i stedet for eierskap. Et samvirkeforetak har minst to medlemmer. Ingen av medlemmene har bestemmende innflytelse over selskapet. Medlemmene har begrenset ansvar for selskapets forpliktelser.

Samvirkeforetak skal fremme de økonomiske interessene til medlemmene, og det må foregå omsetning mellom selskapet og medlemmene. Avkastning fra samvirkeforetak fordeles mellom medlemmene på bakgrunn av omsetning mellom samvirkeforetaket og medlemmet.

Samvirkeforetak er regnskapspliktige etter regnskapsloven.

7. **Stiftelser** er regulert i lov 15.6.2001 om stiftelser (stiftelsesloven). Med stiftelser forstås en formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art, jf. stiftelsesloven § 2. Når stiftelsen er opprettet har oppretter ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført til stiftelsen.

Stiftelser er regnskapspliktige etter regnskapsloven.

3 DRØFTELSE

3.1 Interkommunale selskaper (IKS) – regnskapsføring i kommunens regnskap

3.1.1 Etablering og kapitalinnskudd

1. Et IKS etableres ved at det inngås en selskapsavtale som vedtas av kommunestyret i hver enkelt deltakerkommune. Deltakerkommunene har ikke innskuddsplikt med mindre det følger av selskapsavtalen eller loven. Det må derfor vurderes konkret hvilke økonomiske disposisjoner etableringen eventuelt innebærer, og regnskapsføre disse etter de økonomiske realitetene.
2. Et kapitalinnskudd er innskudd av egenkapital i et interkommunalt selskap hjemlet i den til enhver tid gjeldende selskapsavtale. Dersom kommunene gjør

kapitalinnskudd i IKS-et, regnskapsføres dette som kjøp av andeler i kommunenes investeringsregnskap og aktiveres som anleggsmiddel i balansen. Skjer kapitalinnskuddet i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen som salg av anleggsmiddel og kjøp av andeler i kommunenes investeringsregnskap.

3. Kapitalinnskudd som gjennomføres på et senere tidspunkt enn ved etablering, og har bakgrunn i den til enhver tid gjeldende selskapsavtalen, regnskapsføres tilsvarende som kapitalinnskudd ved etablering, det vil si som kjøp av andeler i deltakerkommunenes investeringsregnskap.
4. Innskudd av kapital i IKS som ikke er hjemlet i den til enhver tid gjeldende selskapsavtale, regnes som tilskudd til andre og regnskapsføres i deltakerkommunenes driftsregnskap, se også punkt 3.1.3 nedenfor om tilskudd som kan regnskapsføres i investeringsregnskapet.

3.1.2 Inntreden av nye deltakere

1. Ved inntreden av nye deltakere i et samarbeid skal selskapsavtalen regulere eventuell innskuddsplikt. For nye deltakerkommuner regnskapsføres dette på samme måte som ved etablering.

3.1.3 Overføringer og kjøp/salg mellom kommunen og IKS

1. Overføringer og kjøp/salg mellom IKS og deltakerkommunene regnskapsføres som transaksjoner i drifts- eller investeringsregnskapet i deltakerkommunenes regnskap. Overføringer som regnes som tilskudd til andre, regnskapsføres som hovedregel i deltakerkommunenes driftsregnskap.
2. Tilskudd til investeringer i IKS som skal brukes på et område kommunen har et lovpålagt ansvar, skal likevel regnskapsføres i investeringsregnskapet hvis tilskuddet finansieres med inntekter der, se budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum, jf. kommuneloven § 14-16 andre ledd.
3. Dersom en deltakerkommune yter tjenester til IKS-et i stedet for tilskudd i form av pengeoverføringer, skal verdien av den tjenesten kommunen utfører regnskapsføres i deltakerkommunens driftsregnskap som tilskudd til andre. Tilsvarende beløp inntektsføres som salg av tjenester på de funksjoner/ansvarsområder de opprinnelige utgiftene er belastet.

3.1.4 Utdelinger

1. Utdelinger fra IKS kan være både driftsinntekter og investeringsinntekter for kommunen. Det er det reelle innholdet i inntekten for kommunen som er avgjørende for hvorvidt en utdeling skal klassifiseres som en driftsinntekt eller investeringsinntekt. Utdelinger som innebærer tilbakebetaling av innskutt kapital eller verdier som kommunen har betalt vederlag for, er investeringsinntekt og regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap. Utdeling av opptjente resultater i kommunens eiertid er driftsinntekt og føres i driftsregnskapet.

2. Utdeling som følge av at deltakerkommunenes innskuddsforpliktelse i henhold til selskapsavtalen settes ned, er å anse som tilbakebetaling av innskutt kapital og inntektsføres i kommunens investeringsregnskap.

3.1.5 Uttreden

1. Ved uttreden av en deltaker fra et IKS skal det fastsettes en utløsningssum tilsvarende andelens nettoverdi begrenset til verdien av deltakerens innskudd, jf. IKS-loven § 30. Utløsningssummen utbetales til den uttredende deltaker. Dersom utløsningssummen er negativ, skal uttredende deltaker innbetale denne til selskapet om ikke annet er avtalt, jf. IKS-loven § 30 femte ledd.
2. Uttreden fra IKS er sammenlignbart med salg av eierandel. Mottatt utløsningsoppgjør inntektsføres i uttredende kommunes investeringsregnskap som salg av andeler. Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon og en kjøpstransaksjon.
3. Oppgjør av negativ utløsningssum regnskapsføres som hovedregel som en overføringsutgift i kommunens investeringsregnskap. Oppgjør i form av andre eiendeler enn penger, regnskapsføres etter de økonomiske realitetene. Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon og en overføringstransaksjon i kommunens investeringsregnskap.
4. Utløsningsoppgjøret vil være en kjent inntekt eller utgift på tidspunktet for uttreden. Det samme vil også gjelde om betalingen av utløsningsoppgjøret fordeles over tid. Oppgjøret regnskapsføres i samsvar med punkt 2 og 3 ovenfor også i de tilfellene.

3.1.6 Avvikling

1. Avvikling av IKS er sammenlignbart med salg av eierandel og regnskapsføres hos deltakerkommunene på samme måte som oppgjør ved uttreden, jf. punkt 3.1.5. Mottatt avviklingsoppgjør inntektsføres i deltakerkommunenes investeringsregnskap. Dersom kommunen mottar anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en overføringstransaksjon og en kjøpstransaksjon som regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap.

3.1.7 Omdanning til aksjeselskap eller samvirkeforetak

1. Omdanning av IKS til aksjeselskap eller samvirkeforetak regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap som salg av andeler i IKS-et og kjøp av aksjer eller andeler. Regnskapsføringen skjer til nettoverdien av andelene i IKS-et på tidspunktet for omdanning.

3.2 Interkommunale selskaper (IKS) – regnskapsføring i IKS-et (kommunale regnskapsprinsipper)

3.2.1 Etablering

1. Et IKS etableres ved at det inngås en selskapsavtale som vedtas av kommunestyret i hver enkelt deltakerkommune. Deltakerkommunene har ikke innskuddsplikt med mindre det følger av selskapsavtalen eller loven. Det må derfor vurderes konkret hvilke økonomiske disposisjoner etableringen eventuelt innebærer og regnskapsføre disse etter de økonomiske realitetene.
2. Mottatte kapitalinnskudd ved etablering av selskapet, herunder tingsinnskudd, regnskapsføres direkte i åpningsbalansen. Tingsinnskudd i form av anleggsmidler aktiveres som anleggsmidler i balansen og med motpost kapitalkonto.
3. Deltakerkommunenes kapitalinnskudd vil, med mindre annet følger av selskapsavtalen, være disponible midler for IKS-et og klassifiseres som disposisjonsfond. Skjer kapitalinnskuddet i form av midler som i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål, klassifiseres disse som bundne fond. For kapitalinnskudd i form av anleggsmidler vil motpost være kapitalkonto.
4. Kapitalinnskudd som gjennomføres på et senere tidspunkt enn ved etablering, regnskapsføres i selskapets drifts- eller investeringsregnskap. Skjer slike senere kapitalinnskudd i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en kjøpstransaksjon og en overføringstransaksjon som regnskapsføres i investeringsregnskapet. Anleggsmidlet aktiveres i balansen.

3.2.2 Inntreden av nye deltakere

1. I selskapets drifts- eller investeringsregnskap regnskapsføres kapitalinnskudd fra nye deltakere på samme måte som kapitalinnskudd fra eksisterende deltakere på et senere tidspunkt enn ved etablering, jf. punkt 3.2.1 nr. 4.

3.2.3 Overføringer og kjøp/salg mellom deltakerkommunen og IKS

1. Overføringer og kjøp/salg mellom IKS og deltakerkommunene regnskapsføres som transaksjoner i drifts- eller investeringsregnskapet.
2. Dersom en deltakerkommune yter tjenester til IKS-et i stedet for tilskudd i form av pengeoverføringer, skal verdien av den tjenesten kommunen utfører inntektsføres i IKS-ets regnskap som overføringsinntekter.

3.2.4 Utdelinger

1. Utdelinger fra IKS-et til deltakerkommunene regnskapsføres som overføringsutgifter i selskapets drifts- eller investeringsregnskap. Utdelinger som reelt sett er tilskudd til deltakerkommunene, eller utdeling av opptjent resultat i IKS-et, regnskapsføres i driftsregnskapet.

Utdeling i form av tilbakebetaling av kapitalinnskudd, finansieres med bruk av tilhørende fond. Skjer utdelingen ved utdeling av midler på disposisjonsfond, regnskapsføres utdelingen i driftsregnskapet, mens utdeling av midler på

ubundne investeringsfond regnskapsføres i investeringsregnskapet.

2. Skjer utdelingen i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon og en overføringstransaksjon.

3.2.5 Uttreden

1. Ved uttreden av en deltaker fra et IKS skal det fastsettes en utløsningssum tilsvarende andelens nettoverdi begrenset til verdien av deltakerens innskudd, jf. IKS-loven § 30. Utløsningssummen utbetales til den uttredende deltaker. Dersom utløsningssummen er negativ, skal uttredende deltaker innbetale denne til selskapet om ikke annet er avtalt, jf. IKS-loven § 30 femte ledd.
2. I selskapet regnskapsføres utbetalt utløsningssum som en overføringsutgift. Finansieres utløsningssummen av midler på disposisjonsfond, regnskapsføres utløsningen i driftsregnskapet. Finansieres utløsningssummen av midler på ubundne investeringsfond, skjer regnskapsføringen i investeringsregnskapet. Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon og en overføringstransaksjon i investeringsregnskapet.
3. Tilsvarende regnskapsføres mottatt utløsningssum som en overføringsinntekt i selskapets drifts- eller investeringsregnskap. Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en kjøpstransaksjon og en overføringstransaksjon i investeringsregnskapet.

3.2.6 Avvikling

1. IKS kan oppløses etter bestemmelsene i IKS-loven § 32. Avviklingsstyret skal oppta fortegnelse over selskapets eiendeler og forpliktelser og gjøre opp balanse med sikte på avviklingen. Avviklingen gjennomføres i samsvar med lovens § 34. Selskapets midler skal omgjøres i penger om ikke samtlige deltakere er enige om naturaldeling.

3.2.7 Omdanning til aksjeselskap eller samvirkeforetak

1. Omdanning av IKS til aksjeselskap eller samvirkeforetak håndteres i IKS-ets regnskap som en avvikling av selskapet.

3.3 Aksjeselskaper (AS)

3.3.1 Stiftelse av AS og kjøp av aksjer

1. Kjøp av aksjer som klassifiseres som anleggsmidler, regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap og aktiveres som anleggsmiddel i balansen.
2. Innbetaling av aksjeinnskudd ved stiftelse av aksjeselskap regnskapsføres som kjøp av aksjer. Skjer innskuddet i form av anleggsmidler dekomponeres transaksjonen som salg av anleggsmiddel og kjøp av aksjer i kommunens investeringsregnskap. Transaksjonen regnskapsføres til virkelig verdi.

3. Kommunen kan også skyte inn kapital i aksjeselskap i form av ansvarlige lån. Dette utgiftsføres som utlån i kommunens investeringsregnskap og aktiveres i balansen.

3.3.2 Overføringer og kjøp/salg mellom kommunen og aksjeselskap

1. Overføringer og kjøp/salg mellom AS og eierkommunene regnskapsføres som transaksjoner i kommunens drifts- eller investeringsregnskap. Tilskudd fra kommunen til aksjeselskapet regnskapsføres i kommunens driftsregnskap. Tilskudd til aksjeselskapet skal likevel regnskapsføres i investeringsregnskapet når det følger av budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum, jf. kommuneloven § 14-16 andre ledd.

3.3.3 Utdelinger

1. Utdeling fra aksjeselskaper kan skje i form av utbytte, kapitalnedsetting, tilleggsvederlag ved fusjon eller fisjon eller ved oppløsning av selskapet, jf. aksjeloven § 3-6.
2. Tilleggsvederlag ved fusjon etter aksjeloven § 13-2 og ved fisjon etter aksjeloven § 14-2 regnskapsføres i samsvar med KRS nr. 4 punkt 4.2 nr. 3. For regnskapsføring av utdeling ved oppløsning, se punkt 3.3.5 nedenfor.
3. Utdelinger fra aksjeselskaper i form av utbytte og kapitalnedsettelse regnes som løpende inntekter og inntektsføres i driftsregnskapet dersom det er utdeling av resultater som er opptjent i kommunens eiertid. Utdelinger fra aksjeselskaper som innebærer utdeling av innskutt kapital eller verdier som kommunen har betalt vederlag for, skal regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap. Med verdier kommunen har betalt vederlag for forstås verdier i selskapet som var opptjent før kommunens eiertid og som var reflektert i kommunens kjøpspris. Se budsjett- og regnskapsforskriften § 2-8 og KRS nr. 4 punkt 4.3.

3.3.4 Salg av aksjer

1. Inntekt ved salg av aksjer klassifisert som anleggsmidler regnskapsføres som hovedregel i investeringsregnskapet, jf. punkt 2.
2. Dersom kommunen alene, eller sammen med andre kommuner, har bestemmende innflytelse i selskapet, skal imidlertid en andel av salgsinntekten regnes som løpende inntekter og regnskapsføres i driftsregnskapet, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-9. Denne bestemmelsen er nærmere omtalt i KRS nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet punkt 4.2.

3.3.5 Avvikling

1. Avvikling av aksjeselskap innebærer realisasjon av aksjene og mottatt avviklingsoppgjør regnskapsføres på samme måte som salg av aksjer.
2. Dersom det mottas annet enn bare kontanter ved avvikling av AS, for eksempel at hele eller deler av «innmaten» i selskapet overdras til kommunen, dekomponeres transaksjonen i sine enkelte bestanddeler. Dersom kommunen

mottar anleggsmidler, regnskapsføres disse som kjøp av anleggsmidler i kommunens investeringsregnskap. Nettoverdien av det som overtas inntektsføres som salg av aksjer i kommunens investeringsregnskap.

3.4 Samvirkeforetak (SA)

3.4.1 Stiftelse av og inntreden i samvirkeforetak

1. Andelsinnskudd som ytes ved stiftelse av samvirkeforetak, og ved senere innmelding, regnskapsføres som kjøp av andeler i kommunens investeringsregnskap og aktiveres som anleggsmiddel i balansen.
2. Skjer andelsinnskuddet i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen som salg av anleggsmiddel og kjøp av andeler i kommunens investeringsregnskap.

3.4.2 Overføringer og kjøp/salg mellom kommunen og samvirkeforetak

1. Overføringer og kjøp/salg mellom samvirkeforetak og medlemskommunene regnskapsføres som transaksjoner i kommunens drifts- eller investeringsregnskap. Tilskudd fra kommunen til samvirkeforetaket regnskapsføres i kommunens driftsregnskap. Tilskudd til samvirkeforetak skal likevel regnskapsføres i investeringsregnskapet når det følger av budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum, jf. kommuneloven § 14-16 andre ledd. Et medlem i et samvirkeforetak kan ikke ha et flertall av stemmene i foretaket, jf. samvirkelova § 38 andre ledd. Dette er derfor bare aktuelt når kommuner sammen har bestemmende innflytelse i et samvirkeforetak.

3.4.3 Utdelinger

1. Utdelinger fra samvirkeforetak regnes som løpende inntekter og inntektsføres i driftsregnskapet dersom det er utdeling av resultater som er opptjent i kommunens eiertid. Utdelinger fra samvirkeforetak som innebærer utdeling av innskutt kapital eller verdier som kommunen har betalt vederlag for, skal regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap. Med verdier kommunen har betalt vederlag for, forstås verdier i selskapet som var opptjent før kommunens eiertid, og som var reflektert i kommunens kjøpspris. Se budsjett- og regnskapsforskriften § 2-8 og KRS nr. 4 punkt 4.3.

3.4.4 Utmelding

1. Ved utmelding fra samvirkeforetak skal kommunen få tilbakebetalt andelsinnskuddet. Dette regnskapsføres som en overføringsinntekt i kommunens investeringsregnskap.

3.4.5 Avvikling

1. Ved avvikling av samvirkeforetak har medlemmene rett til å få utdelt andelsinnskudd og innestående på medlemskapitalkonto. Utdelingen

regnskapsføres som en overføringsinntekt i kommunens investeringsregnskap.

3.5 Stiftelser

3.5.1 Opprettelse av stiftelser

1. En stiftelse er en formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål. En stiftelse har ingen eiere, og stiftelsen kan ikke foreta utdelinger til den som har opprettet stiftelsen eller dennes nærstående.
2. Dersom en kommune oppretter en stiftelse, vil det innebære anvendelse av finansielle midler som er en kjent utgift på opprettelsestidspunktet. Overføringen av midler til stiftelsen regnskapsføres som en overføringsutgift i kommunens driftsregnskap. Skjer opprettelsen ved at det overdras anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon som regnskapsføres i investeringsregnskapet og en overføringstransaksjon som regnskapsføres i driftsregnskapet.

4 ANBEFALING

4.1 Interkommunale selskaper (IKS) – regnskapsføring i kommunens regnskap

1. Økonomiske disposisjoner ved etablering av et IKS regnskapsføres etter de økonomiske realitetene. Kapitalinnskudd i henhold til selskapsavtalen regnskapsføres som kjøp av andeler i kommunenes investeringsregnskap og aktiveres som anleggsmiddel i balansen.

Overføring av kapital til IKS som ikke er hjemlet i selskapsavtalen, regnes som tilskudd til andre og regnskapsføres i deltakerkommunenes driftsregnskap, med unntak av tilskudd som skal føres i investeringsregnskapet etter budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4.

2. Overføringer og kjøp/salg mellom IKS og deltakerkommunene regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet i deltakerkommunenes regnskap. Tilskudd fra kommunen til IKS-et regnskapsføres i kommunens driftsregnskap. Tilskudd til IKS-et regnskapsføres likevel i investeringsregnskapet når det følger av budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum.
3. Utdelinger som innebærer tilbakebetaling av innskutt kapital eller verdier som kommunen har betalt vederlag for, er investeringsinntekt og regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap. Utdeling av opptjente resultater i kommunens eiertid er driftsinntekt og føres i driftsregnskapet.
4. Mottatt oppgjør ved uttreden regnskapsføres som salg av andeler. Betaling av negativ utløsningssum regnskapsføres som en overføringsutgift i kommunens investeringsregnskap. Regnskapsføringen skjer på tidspunkt for uttreden.

5. Avvikling av IKS regnskapsføres på samme måte som oppgjør ved uttreden i deltakerkommunene.

4.2 Interkommunale selskaper (IKS) – regnskapsføring i IKS-ets regnskap (kommunale regnskapsprinsipper)

1. Mottatte kapitalinnskudd ved etablering av selskapet, regnskapsføres direkte i åpningsbalansen. Kapitalinnskudd som gjennomføres på et senere tidspunkt enn ved etablering, regnskapsføres i selskapets drifts- eller investeringsregnskap.
2. Utdelinger fra IKS-et til deltakerkommunene som reelt sett er tilskudd til deltakerkommunene, eller utdeling av opptjent resultat i IKS-et, regnskapsføres i driftsregnskapet. Utdeling i form av tilbakebetaling av kapitalinnskudd finansieres med bruk av tilhørende fond i drifts- eller investeringsregnskapet.
3. Oppgjør ved uttreden regnskapsføres i selskapets drifts- eller investeringsregnskap.
4. Avvikling av IKS gjennomføres i samsvar med IKS-loven § 34.

4.3 Aksjeselskaper (AS)

1. Kjøp av aksjer som klassifiseres som anleggsmidler, regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap og aktiveres som anleggsmiddel i balansen. Innbetaling av aksjeinnskudd ved stiftelse av aksjeselskap regnskapsføres som kjøp av aksjer.
2. Overføringer og kjøp/salg mellom AS og eierkommunene regnskapsføres i kommunens drifts- eller investeringsregnskap. Tilskudd fra kommunen til aksjeselskapet regnskapsføres i kommunens driftsregnskap. Tilskudd til aksjeselskapet skal likevel regnskapsføres i investeringsregnskapet når det følger av budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum.
3. Utdelinger fra aksjeselskaper som innebærer tilbakebetaling av innskutt kapital, er en investeringsinntekt som skal regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap. Utdeling av midler som er opptjente resultater i selskapet i kommunens eiertid, er driftsinntekt og føres i driftsregnskapet.
4. Inntekt ved salg av aksjer klassifisert som anleggsmidler regnskapsføres som hovedregel i investeringsregnskapet. Ved salg av aksjer i selskaper kommunen har bestemmende innflytelse, skal en andel av salgsinntekten regnes som avkastning på innskutt kapital og regnskapsføres i driftsregnskapet.
5. Oppgjør ved avvikling av aksjeselskap regnskapsføres på samme måte som salg av aksjer.

4.4 Samvirkeforetak (SA)

1. Andelsinnskudd regnskapsføres som kjøp av andeler i kommunens investeringsregnskap og aktiveres som anleggsmiddel i balansen.

2. Overføringer og kjøp/salg mellom samvirkeforetak og medlemskommunene regnskapsføres i kommunens drifts- eller investeringsregnskap. Tilskudd fra kommunen til samvirkeforetaket regnskapsføres i kommunens driftsregnskap. Tilskudd til samvirkeforetak regnskapsføres likevel i investeringsregnskapet når det følger av budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum, jf. punkt 3.4.2 nr. 1.
3. Utdelinger fra samvirkeforetak som innebærer tilbakebetaling av innskutt kapital, er investeringsinntekt som skal regnskapsføres i kommunens investeringsregnskap. Utdeling av midler som er opptjente resultater i samvirkeforetaket i kommunens medlemstid, er driftsinntekt og føres i driftsregnskapet.
4. Utdeling av andelsinnskudd til medlemmene ved avvikling av samvirkeforetak regnskapsføres som en overføringsinntekt i kommunens investeringsregnskap

4.5 Stiftelser

1. Overføringen av midler ved opprettelse av stiftelser regnskapsføres som en overføringsutgift i kommunens driftsregnskap.